

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

60. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Ottobono. Veneta Indulti.
Veneris 7. Iunii 1647.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

eorum fuisse, & esse immunes penitus plenaque libera gaudere, & frui debere immunitate, & exemptione ab omnibus & singulis gabellis, impositionibus, & oneribus pro Ciuitate Barchinonae seu illius Gubernatores, Rectore Confratibus, Militibus, & alios quoscumque pro ea impositis, & imponendis tam ratione quarumcumque rerum ac bonorum separabilium quam inseparabilium, idest quae à Mercatoribus vel aliis Laicis postquam in Ciuitate fuerunt introducta Clerici emunt pro victu, ac ceteris quibuscumque ipsorum ac familiarum vltibus.

4. Condicio autem illa saluo & reseruatō &c. adiecta est in Capitulo separato in quo firma semper remanente totali immunitate Canonicoꝝ superius dispositiōe ac purē declarata iudex pro faciliore executione huiusmodi immunitatis respectu bonorum inseparabilium pronunciauit Ciuitatem teneri in fine cuiuslibet anni restituere eisdē Capitulo & Canonicoꝝ quicquid importabit rata onerum & gabellarum impositarum pro tempore super bonis inseparabilibus, hoc est quae Clerici à Mercatoribus, seu aliis quibusuis venditoribus pro ipsorum ac familiarium, & Capituli vsu emissent in Vrbe sequendo in hac parte praxim traditam ab Azor. *inst. moral. par. 2. lib. 9. c. 11. §. quintum priuilegium, vers. in dubium vocatur*, quae cum recipienda sit quatenus Clerici consensu, & Sedis Apostolicae beneplacito fuerit approbata, idē iudex praefatum approbationem, & consensum reseruaui, nec tamen exinde dicitur restrinxisse, aut aliquo modo alterasse liberam immunitatem Clericis de iure competentem superius pronunciatam, ac declaratam, *Ponce. conf. 49. n. 15. lib. 1. Menoch. conf. 422. n. 33. Anton. de Amat. res. sol. 5. n. 25. Grammat. dec. 66. n. 5.*

5. Cum igitur sententia in parte substantiali declaratoria immunitatis Clericorum dirimat prorsus controuersam omnemque habeat euidentem certitudinem, & nullam conditionem intrinsecam vel extrinsecam, conditio adiecta secundae parti pro faciliore executione, ibi, *in super pro faciliore praefatorum executione*, cum respiciat ordinem, & modum exequendi sententiam illam conditionalem, & per consequens nullam non reddit, vt probat *text. l. cum eorum §. Cod. sent. & interloc. omn. iud. & notat ibi gloss. vers. praefatorum. Bar. in princ. Bursari. conf. 155. n. 9. conf. 219. sub n. 2. in fin. Gabr. de sent. cone. 3. & 4. Vari. de nullit. sent. ex defect. process. n. 116. & 117. Scacc. de. ent. & re iudic. gloss. 14. 9. 7. n. 181. & 9. 14. n. 8. & 60. qui omnes dicunt rationem, quia tunc adhuc remanet sententia certa in parte substantiali, & principalis eius dispositio non suspenditur per ea quae fuerunt adiecta circa ordinem exequendi, & faciliorem executionem, scilicet quod pars substantialis sit vniuersae libera, ac secundum iustitiam, ac iudicij rectitudinem prolata.*

6. Et absoluo videretur quod Ciuitas in hac parte impugnet sententiam quando potius gratias agere deberet, cum praxis illa respiciat non tam fauorem Clericorum quam ipsius Ciuitatis, quia Clerici iuxta eorum immunitatem reculare possunt soluere ab initio pro bonis inseparabilibus ratam pretij quam auget solutio Gabellae facta per venditorem, Atque hinc neque informantes pro Ciuitate allegare deberent quod nondum sit obtentum beneplacitum Apostolicum, & consensus Capituli, quia vtroque cessante non est locus praedictae praxi fauorabili ipsi Ciuitati, & Clerici gaudent vt supra totali immunitate ab initio. & in limine emptionis bonorum inseparabilium, praeter quod, cum consensus, & beneplacitum praefatum respiciat executionem, non impedit quominus interim sententia possit confirmari prout iacet, & sufficit, quod vtrumque intercesserit quando agitur de dicta praxi executione, vt per *Cancer. var. res. sol. tom. 3. c. 17. de sent. & par. execut. n. 499. Peregr. de fidei. art. 50. n. 82. & 83. Surd.*

conf. 186. n. 17. & conf. 4. n. 53. & seqq. Honded. conf. 98. n. 16. lib. 2. Rot. in Bononiens. fidei. commissi de Bolognini 15. Martij 1641. coram bon. me. A. vltimo, §. iuno, & in eadem 27. Nouembris eiusdem anni coram R. P. D. Carillo §. quoniam.

7. Rursus non obstat, quod sententia videatur continere contrarietatem, eo quod in prima parte declarat Canonicos absolute immunes absque aliqua reservatione beneplaciti Apostolici tam respectu bonorum separabilium, quam inseparabilium, in secunda vero reseruatō dicto beneplacito declarat Ciuitatem teneri restituere in fine cuiuslibet anni eiusdem Canonicoꝝ, & in Capitulo quicquid importabit rata gabellarum super mercibus, & rebus per ipsos emptis, si enim iuxta tenorem primae partis Canonici non tenentur soluere nullaque actio competit Ciuitati contra illos pro gabellarum exactione, frustra compellitur Ciuitas ad restitutionem vigore secundae partis, & è contra si Ciuitas tenetur ad restitutionem, praesupponitur in necessarium antecedens, quod poterit exigere id quod repugnat primae parti sententiae. Nam sui responsum ciuitati contrarietatem ponderando quod secunda pars non excludit liberam exemptionem firmatā in prima, sed quia accedente beneplacito Papae possunt Canonici conuenire cum Ciuitate, vt pro bonis inseparabilibus soluant quidem venditoribus integrum pretium, sed Ciuitas teneatur in fine anni restituere exilibet illud plus, in quo creuit pretium ratione gabellae, ideo in euentum in quem huiusmodi conuentio fieret, iudex condemnauit Ciuitatem ad restituendam vs supra, & hic omnisque alius possibilis intellectus accipiendus est ad euitandam contrarietatem sententiae, *c. cum tu de restibus. cap. cum expediat de elect. in 6. Alex. conf. 185. n. 4. & seqq. lib. 7. Buratt. dec. 932. n. 10. Rot. dec. 167. n. 52. par. 4. Dec. 736. n. 8. par. 4. tom. 3. recent.*

DECISIO LX.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Ottobono.

Veneta Indulci.

Veneris 7. Iunii 1647.

§. 1. Venerabile Monasterium S. Catharinae Venetiarum Ordinis S. Augustini ingressa fuit nobilis Virgo Soror Priula de Priulis duarum germanarum fororum in eodem Monasterio professarum pietatem imitando, & in sui acceptione pinguiorem elemosinam, & solito maiorem Monasterio tribuit, & insuper ea conditione fuit recepta, ne vocem, aut suffragium haberet dum viuerent aliae duae sorores Moniales. Quieuit per plures annos soror Priula, postea supplicauit S. S. mem. Urbano VIII. vt suffragij ferendi gratiam illi concederet, qui annuit, dummodo expressus ad id Abbatissae, seu Priorissae & Monialium Monasterij capitulariter, & per secreta suffragia accederet assensus.

2. Verum dissentientibus Priorissa, & Monialibus, reiectaque petitione sororis Priulae, fuit demum pro illius parte supplicatum Sanctiss. D. N. vt eidem vocem actiuam, & passiuam concedere dignaretur, & obtenta gratia fuit expeditum Breue, quod praesentatum Vicario Venetiarum mandauit exequi, quod decretum fuit moderatum quousque verificata fuerint verificanda.

3. Appellauit Soror Priula ad Reuerendiss. Nuntium Venetiarum, qui mandauit exequi Breue Apostolicum, cui etiam decreto cum fuisset appellatum pro parte Priorissae, Monialium, & causa esset deuoluta ad Curiam, fuit mihi commissum cum clausula, pariter iudicis arbitrio Rotae. Vnde dedi dubium, An intraret arbitrium pro retardatione, aut pro executione Breuis, & re ad

re ad examen deducta, fuit reuelatum intrare arbitrium pro retardatione.

4. Arbitrium enim regulatur à iure iuxta doctrinam Bart. apud in Rota canonizat. in Extranag. ad reprimendum verbo videbitur n. 8. Cæsar de Grassi. dec. 7. n. 7. de sen. & re indic. Rota coram S. Greg. dec. 189. n. 3. & dec. 221. & dec. 295. utrobique n. 1. & dec. 312. n. 1. p. 4. recent. de iure verò retardatur executio literarum Apostolicarum, quotiescumque constat de earum subreptione, vel obreptione c. super literis. 20. de rescript. c. cum delictis. 22. eodem tit. Rota coram Canal. dec. 92. n. 1. in fin. & dec. 228. n. 3. par. 1. in recent. & in Sipuntinas. seu nullis. Archiepiscopus veranus 14. Martij 1646. coram Reu. P. D. meo Kerobio.

5. Verum Sanctiss. D. N. non fuit expressum per Agentes sororis Priulæ, quod eidem aliàs per S. m. Urbanum fuerat dispensatum super voce actiua, & passiuæ cum moderatione, & præseruatione consensus Monialium, quod si fuisset expressum, vel Papa gratiam non concessisset sine simili modificatione, vel saltem difficilius, & si fuisset factus certior de priori concessione limitata, illam non mutasset, iuxta egregiam doctrinam, Io. Andr. in cap. 2. n. 2. de fil. presbyt. in 6. Innoc. in c. venient. n. 4. ubique Abb. n. 14. Felin. sub num. 2. de prescript. Ruin. conf. 161. n. 3. in fin. lib. 2. & conf. 82. n. 1. lib. 3. Socin. conf. 24. n. 4. Paris. conf. 7. n. 57. & seq. lib. 4. Curt. sen. conf. 73. n. 15. post med. Molin. de primog. Hispan. lib. 2. cap. 4. n. 50. & 51. Gutierrez 99. canonic. lib. 2. cap. 15. n. 92. & 93. Sanchez de matrim. lib. 8. disp. 22. n. 2. & tenet Rota coram Verall. dec. 218. par. 2. & magis in terminis in decis. 91. n. 2. & 3. lib. 3. diuers. quæ loquitur de simili gratia concessa liberè Abbatissæ non facta mentione primæ decurtatæ, & limitatæ ad consensus Monialium.

6. Nec minus fuit Sanctiss. expressum Moniales acceptasse sororem Priulam ea conditione, & pacto, ut ventibus aliis duabus sororibus voce actiua, & passiuæ careret, talique pacto per plures annos sororem Priulam acquiescisse, quod sine dubio erat Summo Pontifici exponendum, nam Princeps pactis priuatorum derogare non solet c. ex multiplici. & ibi DD. de decim gloss. fin. in cap. 1. verbo derogetur de pact. in 6. modern. Rom. de re benef. lib. 1. n. 5. n. 21. & 22. nunquam enim pactis priuatorum censetur derogatum nisi de iis specificis, & expressa mentio fiat, ut est text. in d. c. ex multiplici de decim Rota coram Pur. dec. 193. lib. 1. in correct. inter diuers. dec. 613. n. 3. & 4. part. 1. coram Buratt. dec. 435. n. 4. & coram Reuerend. Virgellen. dec. 48. n. 20.

7. Non obstat, quod hoc pactum posset esse notum SS. ex quo de iure est, quod tres sorores moniales in eodem Monasterio non sunt capaces vocis actiua, & passiuæ, ut constat ex decreto Sac. Congregat. Regul. relat. per Modern. de iur. Abbatiss. disp. 5. n. 4. n. 8. quia adhuc pactum erat exprimendum, licet contineret in tantum, quod continet lex, seu decretum Sac. Congregat. nam forsitan Papa derogasset legi, sed non pacto, ut in puncto firmat Anchar. in d. cap. ex multiplici sub num. 4. vers. ad dic. de decim. & ratio est, quia Papa auferendo in quibusdam casibus dispositionem legis, magis facit gratiam, quam alicui iniuriam, sed quando quis sibi promidet per pactum iniuria esset auferre, quod ex sua prouisione quæsiuit Rota in Valentina sub sidij 4. Maij 1611. coram Penia inter singul. Rubei 10. fol. 106.

8. Pactum enim dispositioni legali adiectum illam roborat, & confirmat adiciendo nouum vinculum, & impedimentum Salyc. a l. ea lege 3. n. 3. in fin. C. de codicil. ob causam Alex. in l. filius fam. 1. §. Diui il. 2. sub. n. 1. circa med. de leg. 1. Nov. conf. 481. n. 16. & seq. Rota coram S. me. Greg. dec. 529. n. 17. & 14. & in Roman. Vineæ 27. Maij 1614. coram R. P. D. meo Ghislerio; ideoque necessaria erat expressio pacti, cum etiam difficilius solcat

concedi dispensationes, quando plura obstant impellimenta Menoch. de arbit. iud. cas. 203. n. 13. Gutierrez 99. Canon. c. 15. n. 14. l. 1. Gratian. disp. 187. n. 19.

9. De huiusmodi verò pacto inter Monasterium, & sororem Priulam inito constare visum fuit ex confessione eiusdem sororis Priulæ emanata in precibus S. sum. Urbano VIII. porrectis, ut ex lectura Breuis summ. Monial. numer. 5. iux. l. cum precum 9. C. de liber. caus. & ex partita libri Monasterij, in quo dicitur sororem Priulam fuisse acceptatam sine voce in Capitulo iunctis adminiculis resultantibus ex pluribus positionibus iuratis per Moniales exhibitis, necnon ex iurata attestacione Priorissæ, & reuelacione facta à duodecim Monialibus quorum fides ex vita integritate, & generis insigni nobilitate, ac ex num. potissimum corroboratur Roland. conf. 72. num. 5. lib. 2. Honded. conf. 17. n. 4. lib. 1. Socin. conf. 194. n. 2. lib. 2. Rota coram S. me. Greg. dec. 340. n. 6.

10. Denum non obstat consensus à pluribus Monialibus præstitus executioni dicti Breuis ad fauorem sororis Priulæ, quia prætermisso, quod non constat de aliquarum consensu, nisi per assertionem earum, que instrumentum inter fuerunt, deest certè in hoc casu consensus capitulariter præstitus à Monialibus, qui necessariò requiritur Innoc. in c. eam te n. 9. de rescript. Felicit. de sen. con. 61. n. 5. Rota coram Card. Cualet. dec. 193. n. 4. & 5. & coram Buratto dec. 573. n. 6.

Fuit itaque resolutum intrare arbitrium pro retardatione vtraque parte informantæ, &c.

DECISIO LXI.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Ottobono.

In causa Pictauiens. Commendæ.

Veneris 14. Junij. 1647.

§. 1. Aduersus sententiam Rotalem R. P. D. mei Ghislerij in iudicatum tranfactam, obtinuit à Sanctiss. D. N. causam restitutionis in integrum, prout de iure, mihi committi Franciscus le Petit Acquirere, quo informante ex vna, & venerabili lingua ex altera, proposui dubium, An constet de causis restitutionis in integrum, & Domini negatiue responderunt.

2. Irrefragabile enim visum fuit fundamentum nullitatis Professionis emissæ à le Petit in Sacra Religione Hierosolymitana ante decimum sextum annum capletum, contra expressam dispositionem S. Concilij Tridentini sess. 25. c. 15. de Regular. & statutorum Religionis Hierosolymitanæ tit. 2. del recibimiento de Fratelli c. 1. & 15. quæ in hac etiam parte conueniunt cum Decretis S. Concilij, dum expressè prohibent Minores antequam perueniant ad decimum octauum eorum ætatis annum recipi ad habitum, & aliter receptos prius beneficio antianitatis, & aliis prout legitur in d. cap. 4. & in terminis huius Sacræ Religionis sequuta est Rotæ penes Buratt. dec. 205. n. 28.

3. Quod autem Franciscus tempore Professionis ad legitimam ætatem non peruenisset, negari non potest, quia constat ipsum in lucem prodidisse 7. Maij 1583. & professionem emississe 15. Augusti 1599. unde tempore professionis emissæ non habebat ætatem, neque à S. Concilio, neque à statutis Religionis, requiritam, ideoque remansit in statu laicali, & incapax Commendarum, & aliorum Beneficiorum Religionis, tam ex dispositione d. statutorum cap. 63. in tit. delle Commende, quam ex dispositione iuris communis, secundum quod Beneficia Regularia non secularibus sed Regularibus dumtaxat sunt conferenda; c. cum de beneficio de prob. in 6. Clem. vnic. de supplic. neglig. Prælat.